

Szerkesztőség:

Rimaszombatban, Pokorágyi-
utca 1. szám. Idő-intéző
a lap szellemi részét érdeklő
minden közlemény és levelezés.

Bélyegtelen levelet nem fogadunk el.

Kéziratot nem adunk vissza.

Az előfizetés díja:

Egész évre . . . 8 korona
Fél évre . . . 4 korona.
Negyedévre . . . 2 korona.

GÖMÖR-KISHONT**VÁRMEGYEI KÖZLÖNY.****MEGJELENIK HETENKINT EGYSZER: VASÁRNAP**Felelős szerkesztő: **KOMÁROMY ISTVÁN.****Kiadó-hivatal:**

Rimaszombat, Pokorágyi-utca
1. sz. alatt a könyvnyomdában
Ide intézendők a kiadóhivatal
illető előfizetés, hirdetésny.
nyilvtér és egyéb felszólalások.

A hirdetés díja:

Egy háromhasábos petítorsér-
fogata 15 fillér.
Többszöri hirdetésnél árked-
vezmény.

Nyilvtér:

Egy sor 50 fillér.

Előfizetést elfogad a „Gömör-Kishont“ kiadóhivatala, nemkülönbén minden hazai postahivatal, az előfizetés legzélszerűben posta-utalvány útján eszközölhető. — Hirdetést csak a kiadóhivatal vesz fel.

A nőgyelet jubileuma.

Lélekemelő ritka szép ünnepély folyt le f. hó 4-én városunk falai között. E napon ünnepelte a *Rimaszombat és vidéke jótékony* nőgyesület siker-dús és a jótékonyágban gazdag 40 éves fennállásának évfordulóját.

40 esztendő épen a fele a magas emberi kornak, s ha az ember telenségben, dologtalanságban tölt el ennyi időt, bizony az igen soknak tűnik fel; de ha szorgalmas munkával tölti és kergeti napjait, bizony az repül és az órák is csak perceknek tűnnek fel.

40 évvel ezelőtt, épen az alkotmányos élet hajnalának pirkadásakor alapították nőgyesületünket. A magyar nemzet sorsával együtt nyílt fel ennek is a jövő kapuja. S ma működésének napja legtisztább ragyogásában épen delelő pontján áll és árasztja, terjeszti jótékony sugarait, mely már sok könyvet szárított fel és melynek hatékony melege után sok arany-kalász kelt ki a jótékonyág termő földjében.

Mint az egyesület szépen és korhűen megírott történetéből hallottuk, szerény keretben és csekély vagyonnal lépett a nőgyesület az akkori idők sivár mezéjére. De buzgalommal és laukadatlan szorgalommal fogott a munkához, s ma már, bárhová tekintünk, hol a jótékonyág szálai futnak, nőgyesületünk üdvös működését és annak eredményét ottan találjuk.

A jótékonyág, az emberbaráti önzetlenség tiszta jegyében született az egyesület, s így élt ezideig 40 évet, mely idő alatt munkájában és működésében öregbedett, gazdagodott.

Tiszta szívű honleányok ringatták az egyesület bölcsőjét, s el lehet mondani, hogy a gyermekkorból idő előtt és minden zökkenés nélkül nőtt fel oda arra a nivóra, melyen ma úgy erkölcsi, mint anyagi erőben szilárdan áll és biztos reményt nyújt a jövő sikerére is.

TÁRCZA.**Bornemisza István emlékezete.**

Egy igaz emberrel kevesebb van itt lenni,
Egy áldott lélekkel több van fenn az égben.
A míg köztünk jártál, fényes napunk voltál,
S most itt hagyta minket a nagy sötétségben.

Hogyha szemünknek értted hulló könnye
Megannyi gyémánttá s igaz gyönggyé válna.
Jobban tündökölné, nagyobb ragyogással,
Mint sok nagy királynak fényes koronája.

Mert közbeesült voltál, mindenki szeretett,
Sok így jelzé neved: „a jó Pista bácsi“
Oh, hogy vérzik szívünk, hogy sajog a lelkünk:
Hogy többé köztünk nem fogunk már látni!

Pedig még szeretnél volna — tudom — élni,
Mert ki úgy szeretted, mint Te a családod,
— Ha csak fájó érzés nem gyötörné szívét —
Nem unná meg soha itt ezt a világot.

Szeretted az embert s úgy a Természetet,
A nyíló virágot, a virágzó fákat.
Kidültek helyébe — gyümölcsös kertedben —
Magad gondoztad a fiatal plántákat.

De a bús november gyász-fátyolt vont rád,
S e gyászban megeredt az ég csatornája.
Temetésed napján — engeszteléseképpen —
Áldólag mosolygott rád a nap sugára.

Milyen életed volt, olyan volt halálod:
Betegség nem szegzett ágyad fenekére.
Pár percznyi rosszullet, egy két bús sóhajlás:
Lehanyatlott fejed hitvesed keblére!

Órzó angyalodon kívül ki sem volt más
Ama elremitő s gyászos éjszakában;
Más szív nem bírta ki, de övé kibirta:
Mert megedződött az élet viharában!

Bármennyire eredetiek akarnánk lenni és bármennyire is kerülni óhajtuk az ismétlést, mégis önkéntelenül jut eszünkbe az egyik ünnepi szónok azon nyilatkozata, hogy az embernek életében minden ellensége és a jubiláló nőgyesület a minden ellenség és harc közepette is diadalra vezette zászlaját, melyre a „jótékonyág“ arany betűkkel van felírva, s azt többé sem az idő, sem a rozsdá le nem mossa.

Vajon az ember képes lenne-e életében a sok ellenséggel megküzdeni, ha nem lennének egyesek és az egyesekből alkotott erősebb társulatok, kik életcéljaiban segédkeznek és a nyomorultnak mankót nyújtanak? Nem!

Egy ellensége is — a szűkölködés — életét kívánná és venné el. S vajjon ki védelmezi az embert? Azok, kik a mindennapit örömmel osztják meg szenvedő, szerencsétlen embertársaikkal, s sietnek éhszomjukat eloltani és didergő testöket rongyokba burkolni.

E napot, e szép ünnepet ne az üres hiuságnak, a kis időre felvillanó fénynek és a mai kor szerencsétlen ünnepelhetnémségének szenteljük. De szálljunk le oda, hol a szegénység, a könyek és betegség birodalmában csak egy szikra reménnyel küzdenek a balsors által sújtott embertársaink. Vessük le angol-szövetből esinosan megvarrt öltönyünket; burkoljuk magunkat a mások által levetett és rongynak nevezett foszlányokba, keljünk fel a gazdagon terített asztal mellől és lépünk ki oda, hol fedél nincs az ember felett, vagy fagyos szél súvit be a borona fa között és akkor? a szív ejt hatalmába és akkor ragyog a mai nap igazán a maga glóriájában.

Nem kell ehhez vallási meggyőződés, nem hiuság, nem rábeszélés, csak egy, hogy emberek legyünk és szívünk igaz sugallata szerint érezzünk és cselekedjünk.

Az ünneplő nőgyesület működéséről sem kell sokat beszélni és írni, csak széjjel kell tekinteni a társadalom abban a rétegeiben, hol segítségért esdekelnek és ottan találjuk jótékonyágának áldó nyomait.

Könnyű a gazdagnak, de nehéz a szegénynek! Mily arany igazság van e pár szóban. Ne legyen hát nehéz, szegényeinken segíteni.

Ezt parancsolja a vallásosságból eredő kötelesség is, s igazán csak azok lehetnek boldogok, kik nem egyedül magoknak, de igazán felebarátainknak, embertársaiknak is élnek.

A hit, az emberi erények legszebbikének az alamizsnálkodás követelményének áldoznak tehát lelkes honleányaink, midőn férjük nehéz munkával elfoglalva keresik a mindennapit, s erről meg is feledkeznek. Ők pedig a jótékonyág világában keresik fel élethivatásukat és emberi kötelességeik teljesítését.

Az eredményből ítélve ez volt, ez ma és ez lesz jubiláló nőgyesületünknek is legszentebb kötelessége. Mulasztást követnénk tehát el, ha ez időben nőgyesületünkről mi is meg nem emlékeznénk.

Kedves kötelességet vélünk tehát teljesíteni és az igazi öröm tölti el keblünket, hogy azoknak, kik a nőgyesület valóban gazdag működését nem ismerik, a nyilvánosság előtt számolhatunk.

Igaz, hogy türelmes a papir. De az is igaz, hogy a valódi örömet, bánatot nem lehet papírra tenni. Nyissunk be tehát azok szívébe, kik az egyesület kegyelméből élnek és azokkal együtt kívánjuk Isten áldását a jubiláló nőgyesület buzgó elnökére és minden egyes tagjára, hogy működésök az idők végtelenségéig a legszebb gyümölcsöket teremje.

Az ünnepélyről a következő tudósítás számol be:

A Kaszinó nagytermét zsúfolásig megtöltötte a díszes hölgy és úri közönség, mely ki akarta venni ré-

És megindult a munka. Mindenfelé új intézmények, társulatok és társadalmi egyesületek keletkeztek. Magyar nemzeti és egyetemes emberbaráti czállal egyaránt . . . E termékeny tavaszon született, ez alkotó esztendő őszén alakult meg a mi jótékony nőgyesületünk is.

A helybeli egyesült protestáns főgimnázium tanári karáé a dicsőség, annak egyik tanáráé az érdem: az eszme felvetésének örök érdeme!

Egy tetterős, alkotni kész lelkes tanáré. Egy akkor még arany-fürtű — ma már a tisztos ősz ezüstjével bevont — s a közéletismeréssel és királyi kitüntetéssel koszoruzott magyar, protestáns tanáré. (Fábry János kir. tan.)

Az ő ideális lelkében fogant a gondolat, hogy a szebb jövő előkészítésének nagy munkájából vegyék ki részüket a nők is. „Ervényesüljön a társadalmi életben is a magyar nő esze, a magyar nő szíve!“ Fogékony esze — jótékony szíve. Ezt hirdette egy virágfakasztó szép tavaszi napon bizalmas, magánkörben: művelt úri asszonyok közt.

Jó helyen szólt!

Volt a társaságban a többi közt egy minden nemes iránt fogékony eszű, minden szegény iránt jóságos szívű úri nő. Akkor bájos ifjasszony — ma: szeretett, tisztelt — becsült — ősz nagyszony! (Raisz — Marikóvszky Emma)

Ez nemcsakára nagyobb női társaságot hívott össze — egyenesen a szép eszme megvitatására. Meghívták annak felvetőjét is. Itt fejté ki az ifjú tanár egy jótékony nőgyesület megalakítására vonatkozó terveit.

Felkérték az alapszabályok kidolgozására. Kidolgozta. És amíg az készült, amíg ez dolgozott: az eszmének — szép eszménynek akadt új bajnoka. A tervező, s a művelt nő akadt méltó társra. S ez szintén az egyesült protestáns gimnázium egyik díszes, büszkesége — kiváló tanára. Tiszteletünk szeretetünk — és jótékony nőgyesületünk maiglan is országosan ismert nevű királyi tanácsos, pártatlan titkársja! (Baksay István)

Nem csoda hát, hogy gyorsan ért az eszme. Mire beköszöntött a gyümölcsstermő ősz, a kegyeletes november: Rimaszombat és Vidéki Jótékony Nő-

De anyi kedvesét ki siratta már el?
Szívét kinek érte több bánat e földön?
A fájdalom könnyebb, a kinek könnye hull:
Ritka, hogy jóságos szemébe könny jőjjön . . .

Kedves távozottunk! boldog ember voltál:
Mert nem szeretted még senkit úgy, mint Téged.
Ha már itt a'voltál, — folytatólagosan —
Milyen boldog lehet majd az örökélet?

Nagy, mély volt a részvét, mely sírodra kísért,
Koporsódra hoztak sok emlékvirágot.
Minden élők útján ha távoznod kellett:
Legyen túl a síron zavartalan álmod!

Lengyel László.

A 40 éves mult.

Itta és a nőgyelet jubilaris dísz-közgyűlésén felolvasta:
WALLENTINYI DEZSÓ dr.
(1866—1906.)

1866-ban a tavaszi szellő örömhirt hozott a letiport magyarnak. Vesztett csaták birét — jobb jövő reményét. Napnyugati szellő . . . Szép májusi szellő . . . Nem csoda, hogy nyomán új öröm kélt, új élet ébredézet e letarolt mezőkön. A hősi honvédünk patakzó véréből megöntözött földből ki-kibukkant, föl-főlpattant szabadságunknak bilincsbe vert, börtönbe zart szép virága. Alkotmányunknak lombjafosztott koronája tépett ezer éves fája ismét rügyezni kezdett. Visszatért a bizalom, a remény, a hit a szívekbe Nagy-Magyarországon, s tul a Királyhágón: a Kárpátok alján, Duna-Tisza sikkján . . .

Es itt: a szőke Rimamenti kedvas városkában is! Jobbjaink összefogóztak. A szemekben 16 év óta lappangó láng lobbant. A szívekben edas érzés dobbant. S a bátrabbk kimondták a jelszót: Megmenteni mindent, a mi magyar. És mindenkit, aki magyar! Árvát, elhagyottat, szegényt, nyomorultat . . . A jövőnek — Jobb időknek . . .

A haza bölesei, politikusai újságokban, megnyílt palotáikban, nemesi udvarházaikban hirdetik a bizalmat, az alkotó és teremtő polgári és társadalmi munkát. A pap a szószéken Tanító a maga szerény katedróján . . .

szét ennek a magasztos célokat szolgáló, nemes intézménynek örömmünepén.

Az első sorban helyet foglaltak: dr. Ruffy Pál miniszteri tanácsos, az állami gyermekmenhelyek orsz. felügyelője, Fáy Gyula főispán, Bornemisza László alispán, Szentiványi Árpád, dr. Bernáth István orsz. képviselő, Kubinyi Aladár kuriai bíró, királyi törvényszéki elnök, dr. Kovács László polgármester, dr. Löcherer Tamás, az állami gyermekmenhely igazgató-főorvosa; mögöttük díszes hölgyközönség és városunk társadalmi életének számos kiváló alakja foglalt helyet.

Az emelvényen Samarjay Jánosné elnöknő mellett Molnár Józsefné alelnöknő, özv. dr. Marikovszky Csider Gizella igazgatónő, Raisz Marikovszky Emma, egyik volt lelkes vezére a nőegyletnek, Baksay István kir. tan. titkár és Fábry János királyi tanácsos, volt jegyző és dr. Wallentinyi Dezső jegyző ült.

Samarjay Jánosné lendületes szép beszédében nyitotta meg a díszközgyűlést, üdvözlöi Fáy Gyula főispánt, Ruffy Pál miniszteri tanácsost, a hatóságok és testületek megjelent képviselőit, az egyesület tagjait és mindazokat, kik az intézményt nemes működésében támogatták.

Nagy lelkesedéssel fogadott beszédében reflexiók kapcsán visszatért a szép multra, melynek története megírását a választmány dr. Wallentinyi Dezső jegyzőre bízta. Nem akarná a megjelenteket esetleges ismétlésekkel untatni, midőn a gyűlést megnyitja, örömet fejezi ki a most is tapasztalt nagy érdeklődés felett, mely Rimaszombat és vidéke jótékony nőegyletének negyven éves jubileumán nyilvánul, s melyből a további munkára is buzdítást nyer a közönség.

Ezután felolvasta a titkár Molnár Viktor közoktatási államtitkár üdvözlő levelét, melyben őszinte sajnálatát fejezi ki, hogy az ünnepélyen személyesen meg nem jelenhetik, majd Rimaszombat város tanácsának, az orsz. nőképző-egylet elnökségének, Rudnay Józsefné alelnöknő által tolmácsolat megleghangú üdvözlő levelét, s a Tabitha-egylet szívélyes gratulációját, a békéscsabai nőegylet üdvözlését és jókívánságát, a líkéri tulipán-egyesület és Druisner György kir. tanfelügyelő üdvözlését olvasták fel, mire a díszgyűlést az elnökség előző felkérésére dr. Kármán Aladár által készített jegyzőkönyv hitelesítésére az elnöknő Bernáth Gyulánét és Mariássy Lászlónét kérte fel.

Ezután dr. Wallentinyi Dezső, a nőegylet jeles tollu jegyzője olvasta fel a negyvenéves múlt történetét ismertető nagyszabású, remek dolgozatát, melyet mindvégig élénk figyelemmel hallgattak a jelenvöltek — Az egyes részletek nagy tetszésvihart provokáltak, s hogy az érdekes munkát olvasóink is megismerjék, lapunk tárcájában egész terjedelmében közöljük. A nagy munka a negyvenéves múlt minden nevezetesebb mozzanatát ismerteti, megemlékszik az előző tisztviselők működéséről s különösen az érdemes elnöknők s kiváltképen Samarjay Jánosné munkásságáról, melyet az egész társadalom hálás elismerése kísér. Bizonyára tapintatos okok akadályozhatták a titkárt, hogy nem domboríthatta ki eléggé az elnöknő jobbkézének: Marikovszky Csider Gizellának nagyarányú és odaadó működésével szerzett maradandó érdemeit, s az alelnöknő: Molnár Józsefné kész, buzgó fáradozását.

Szép jelenet volt, mikor a negyvenéves múlt alatt szerepelt tisztviselők szépen sikerült képéről lehullott a lepel.

Két nagy passepartoutban elhelyezett kép volt. Az egyikben Raisz Marikovszky Emma, Baksay István és Fábry János kir. tanácsosok, a másikon pedig közepén Bornemisza Lászlóné volt elnöknővel, az eddig működött tisztviselők hatalmas gárdájának tényképei voltak láthatók. A falon pedig a mostani tisztikar és a 60 tagú választmány izlésesen elrendezett csoportképe függött díszes keretben.

Mikor a lelkes éljenzéssel kísért történeti ismertetés befejeztetett, Bodon Józsefné azt indítványozta, hogy a szép és magasszárnyalású felolvasás a jegyzőkönyvbe egész terjedelmében vétessék be és nyomassék ki. Az indítvány elfogadtatott. Szentiványi Árpád pótlásával, hogy az elnöknőnek és jegyzőnek elismerés és hálás kö-

szönet fejeztessék ki, s az összes beszédek a jegyzőkönyvbe véve örökíttessenek meg.

Baksay István kir. tanácsos köszönetet mondott a megemlékezésért: felhozta, hogy akkor, mikor a nőegylet megalakult, senkinek sejtette, mennyi árvát fog e nemes intézmény megmenteni, mennyi jótékonyt fog gyakorolni. A tények és a lépten-nyomon elért sikerek fényesen igazolják, hogy milyen áldásos a nőegylet működése. S hogy a nő az emberiségnek nemcsak szebbik, de jobbik fele is s a gyenge nő a kitartásban erősebb a férfinél, mert hiszen köztudomású, hogy koszorús dalárdák fűmői győzelmi dala halotti éneké vált, nagy fénytel megalakult tűzoltó testületünk egyéb tűz híján eloltotta saját lelkesedését. A nőegylet pedig gyarapszik, fejlődik s ebben a tagok áldozatkész támogatása mellett a vezetőség az érdem oroszlánrésze. Isten áldását kéri további működésükre.

Fábry János kir. tanácsos a nőegylet megalakulása eszméjének megpendítője s az egylet volt jegyzője halálját fejezi ki azért, hogy e napon róla is megemlékeztek. Ő szívesen tett mindig és mindent az egylet érdekében, s az öröm és büszkeség érzete tölti el, mikor látja, hogy az idők folyamán a nőegylet milyen nagyarányú s áldásos munkát fejt ki, melyért méltó hála és elismerés illeti meg a vezetőséget, kiknek továbbra is kitartást és sikert kíván.

Fáy Gyula főispán szólalt fel ezután, lendületes, szép beszédében üdvözlöve a jubiláló nőegyletet. A legszebb intézményeknek tartja azokat, melyek a humanitárius feladatok teljesítése által támogatják és istápolják az elhagyatottakat és szenvedőket. Örömteljes és felsemelő az a tudat, hogy Rimaszombatban is van egy ilyen intézmény: a nőegylet, melynek 40 éves működését, az ennek során elért szép eredményeket és most legújabb alkotását: a cselédképzőintézet létesítését teljes elismeréssel kell mindenkinek méltányolnia. A megalakítóknak, a munkásoknak és különösen a vezetőségnek: elsősorban Samarjay Jánosnénak fejezi ki hálás köszönetét s szívből kívánja, hogy az egylet további működését áldás és siker kísérje.

Lelkes éljenzés kísérte a szép szavakat, mire dr. Veres Samu főgimnáziumi tanár mély, gondolatokban bővelkedő, nagy figyelemmel hallgatott beszédében tolmácsolta a Tompa-társaság üdvözlését. A társadalmi mozgalom képét festve kiemeli a nők lelkes munkáját, melylyel a humanizmus zászlóját győzelemre viszik. „A hová e zászló szárnyai elérnek — ugymond — ott nincs könnyűhullatás, nincs siralom, nincs nyomor, ott legott megjelennék az enyhülés és vigasztalás anyagai s jóságokkal, szeretettel az ember örök — ellenségeinek erejét megtörik.” A Tompa-társaság zászlóját a humanizmus hatalmas zászlója előtt meghajta, szíve melegével kívánja, hogy e zászló alatt az emberiség megmentése érdekében addig harcsojlanak, míg a legutolsó könnyecppet is letörlik.

A tetszésnyilvánítások lecsendesülte után dr. Kovács László polgármester emelt szót s a város tanácsának üdvözlő iratában kifejezett jókívánatokat élő szóval is tolmácsolja lendületes beszédében. Ő a város méltó büszkeségének tekinti a nőegylet nemes és magasztos célokat szolgáló intézményét, s midőn a vezetőséget lelkes szavakkal élteti, az egylet eddigi működéséről a város nevében hálás köszönetet mond, s hangsúlyllyal igéri, hogy ha a nőegyletnek a város támogatására szüksége lesz, ezt mindig oldala mellett fogja találni.

A szép szavakat lelkesen megéljenzették, mire Matolcsy Pál igazgató az áll. elemi fiu- és leányiskola nevében szólalt fel s születésnaphoz hasonlítva a nőegylet mai nevezetes évfordulóját, örömmel látja, hogy mindenki azt igyekszik bizonyítani, hogy az ünnepelt nőegylet neki a legkedvesebb. Az elemi iskolák tantestülete is azt érzi, hogy neki a legkedvesebb a nőegylet, mely áldásos működése keretébe a szegény növendékeket is bevonta s a tantestület hálával és hódolattal hajlik meg a sokat fáradozó vezetőség előtt. Az elismerés koszorúját a 40 éves működés idején már megfonták, ő csak két elővirágra mutat rá, melyeket a női szív melege fűzött össze: a „Napközi Otthon” és karácsonyfa-ünnepély. A tantes-

zedekre Ő maga is, az ura is egész vagyont osztott szét a szegények közt. — Jutott ebből bőven az új egyletnek is. — Példáját követték, áldozatkészségét méltányolták sokan. A legrégibb két állandó pártfogók: Rimaszombat város 500 frttal, a Takarékpénztár 50 frttal alapító tag lett. A műkedvelők — kár, hogy ma már elkedvetleneledtek! — egyetlen színelőadásán közel 150 frttal szaporították az egylet jövedelmét. Csakis így lehetett, hogy a legnehezebb, az első év 5630 frttal 19 kr. bevétellel zárult. S ebből 18 városi, 8 vidéki, összesen 26 árva és elhagyott nyert 600 frtot meghaladó évi segélyt.

A megalakulás nehéz munkáját ily fényes sikerrel teljesít első elnök — hajlott korára való tekintettel — egy év múlva átadta a vezértséget ifjabb erőnek — a szomszédos Jánosi jótékony urnójának.

2. Borbély Lászlóné — Szathmáry — Király Borbála 9 évig volt vezető elnök. Buzgó, munkás elnök. — Fábry János indítványára 1868 szeptember 6-án jótékony Bazárt rendez, a melyre megnyeri a rimaszombati izraelita családok közreműködését is. E bazár bevételé eddig páratlanul áll egyletünk történetében. 1735 frtra rugott! S ebből az egyletnek, az árváknak tiszta jövedelmül 1308 frt jutott. Több mint harmadfelezer korona!

„S azentul” — mondja szépen Baksay István kir. tanácsos az egyesület 25 éves jubileumán — „a szívjóság, ügyszeretet, buzgó, fáradságtalan tevékenység és női leleményesség tanubizonyságainak hosszú sorozatát látjuk a nőegylet életében a legvártatósabb nyilvánulásokban. Rendez bazárt, tombolát, kiállítás, közvacsorát, bált, kerti mulatságot, színelőadást, zene, thea estélyt, néma képet; gyűjtött zárt perselylyel, nyílt aláírással: az áldozatkészségben pedig maga a választmány s annak vezetői mutattak szép példát; így aztán nem csoda, ha az eredmény mindig fényes, mindig meglepő volt!”

Lelkes titkárunknak lelkesítő szavai mind, mind tények. Mind az utolsóig. Tizenöt évvel ezelőtt hangzott el. S érvényesek mind a mai napig. Éppen ezért örömmel idézem.

Es szívesen már azért is, mert azt látom, azt olvasom, hogy ez elvessé, e virágzás megindítója Borbély Lászlóné volt. Ő alatta volt már árvaház is. Ame-

tület meleg üdvözlölete kapcsán jókívánságait tolmácsolja s a nőegyletnek — hálás elismeréssel kísért — siker-dus működést kíván továbbra is.

Élénk tetszéssel fogadott szép beszéde után dr. Lichtschein Adolfiné elnöknő vezetésével küldöttséggel megjelent izraelita nőegylet szónoka: Singer S. Leó kerületi főrabbi szót s megleghangú, lendületes beszédében fejezte ki a vezető nőegylet üdv- és szerencsekívánatait. Ezt annál szívesebben teszi, — ugymond — mert a két humanus intézmény működése hasonló irányu s a szenvedők, az elhagyatottak, az árvák támogatásában összpontosul. A vezetőség érdemeit elismeréssel méltatva, őszinte szívből kívánja, hogy Rimaszombat és vidéke jótékony nőegyletének áldásos működését állandó siker kísérje s hogy az intézmény mindnyájunk örömeire virágozzék.

A betegség miatt fog nem jelenhetett Kathona Géza polgári leányiskolai igazgató szép levélben üdvözlölte a nőegyletet, s a felolvasott levél mély benyomást tett a jelenvöltekre.

Ezekután Samarjay Jánosné elnöknő köszönetet mondott Fáy Gyula főispánnak és a hatóságot és testületeket képviselő felszólalóknak, kik szívesek voltak az ünnepély fényét emelni s jókívánságaikat kifejezni. Majd a választmány megbízásából átadja Raisz Marikovszky Emmának és Baksay István kir. tanácsosnak az egyesület által kiállított díszoklevelet, Dr. Wallentinyi Dezsőnek — ki 10 év óta jegyző — díszes tintatartót és arany tollat, Eperjessy Józsefné, ki 10 év óta pénztárnok, egy szép ezüst cigarettatárczát. Ezután bejelenti az elnöknő, hogy a választmány egyhangulag indítványozza, miszerint Bornemisza Lászlóné az egylet volt érdemes elnöknőjét dísztaggá válassza a közgyűlés, ez természetesen egyhangú helyesléssel fogadta az indítványt. Örömmel vette tudomásul a közgyűlés, hogy Fáy Gyula főispán 50 koronával alapító tagként lépett be. Sütő István ügyvéd pedig neje emlékére tett alapítványát 100 koronára emelte.

Végül az elnöknő szép szavakkal berekesztette a közgyűlést, s felhívta a jelenvöltek, hogy a cselédképzőintézet megnyitására jelenjenek meg.

Elmult már dél, * * * mikor a fogatok hosszu során az illusztris hölgy és férfi közönség Tamásfalába vonult, hol a Szabó József telken levő épület bejáratánál Samarjay Jánosné és Marikovszky Csider Gizella fogadták és üdvözlözték az érkezőket.

Az előcsarnokban gyülekezve, Samarjayné lelkes és szép szavakkal vázolta azt a nemes célt, melyet a nőegylet maga elé tűzött, mikor egyrészt az elhagyatott gyermekek megmentése, másrészt a cselédmizériákon való segítés érdekében a cselédképzőintézetet létesítette, kéri Ruffy Pál miniszteri tanácsost, hogy az intézetet megnyitni szíveskedjék, a közönséget pedig kéri, hogy a nőegylet legújabb alkotásától támogatását ne vonja meg.

Ruffy Pál meghatva fejezi ki halálját és elismerését a nőegylet munkássága előtt, s hódolattal üdvözlöli annak vezetését, különösen elnöknőjét, ki nagy társadalmi problémák megoldásának terére lépett e szociálpolitikai szempontból nagyjontosságú tényével, mikor az első cselédképzőintézetet megalkotta. Dícséretes hazafias munkájuk folyamán idővel cselédotthonná válik az intézmény, melynek keretében a hitbuzgó hazafias nevelés szembeállítatik az anarchisztikus törekvésekkel. Ő szentül meg van győződve, hogy a nemeslelkű hölgyek hasznos és nemes munkásságát siker fogja koronázni, s az állam működésükben szívesen fogja támogatni.

Ezzel az intézet meg volt nyitva, s a közönség megtekintette a jól, czélszerűen berendezett helyiségeket. Ékkor már az állami gyermekmenhely rimaszombati telepéről hat, a hevesi telepről két gyermek volt elhelyezve az intézetben.

A megnyitó ünnep délelben 1 órakor ért véget.

Méltó befejezése volt a délelőtti ünnepségeknek az a műkedvelői jótékony színi-előadás, mely városunk és vármegyénk intelligenciáját az egyesült protestáns főgimnázium díszes tornacsarnokába hívta össze. Az izlé-

egylete megtartotta első, alakuló közgyűlését. Tán épen a mai napon? Tán ép ez órában Csak épen, hogy 40 évvel ezelőtt!

Megnyitására, lefolyására! csak röviden szól első jegyzőkönyvünk.

Ilyen díszes nem volt, ilyen népes sem volt, a milyen a mai.

Ötven (50) tag gyűlt össze. Közülük csak 10 él. És e 10 közül im: 3 ma is miénk! Három ma is itt van!

Hálás kegyeletünk valamennyit éri: Előket, holtakat. De legjobban mégis, legközvetlenebbül e triászra hathat.

Kik mind alapítók és mind tisztviselő:

Tíz éves alelnök. Negyven éves titkár

S a legelső jegyző.

Az ő szívök érzi, az ő lelkek tudja:

Milyen volt ez egylet 40 éves multja.

Dolgozott mindhárom szívével, észével

Áldja meg az Isten mind a két kezével!

Es most engedjék meg, m. t. díszközgyűlés hogy feltárjam, hogy változom a 40 éves multat. Csak röviden. Néhány szóval. Odavetett nagy vonással. Jegyzőkönyvek, újságcsikkok, szóbeli adatok alapján.

Mondhatom, hogy gyönyörű történet Csupa szépség. Csupa jóság. Női szépség — női jóság.

Folytonos fejlődés!

S e fejlődés elválaszthatatlan kapcsolatban van a szemlékkel. A legelsőkkel — az elnökökkel.

A mit az ő lelkek gondolt, szívök érzett.

Ebből lett e gyönyörű történet!

Mindössze is hatan (6) voltak. Kettőn élők — négyen holtak. Mind nemes, nagy lélek. Mind nemes, nagyasszony. Városunknak, vidékének, vármegyénknek eleiből valók. A legelsők közül! Kegyeletre, tisztelőre és hálaunkra méltók:

1. Az alakuló közgyűlést Pongrács Arnoldné — Zathureczky Sarolta vezette, mint korelnök. Őt is választotta meg a közgyűlés az első elnökké nagy lelkesedéssel és nagy szerencsével. Családjában, a tamásfalvi nemesi kurián a jótékonyág hagyományként szállott nemzedékről nem-

sesen feldisített terem szűknek bizonyult az óriási fényes közönség befogadására. S ismételt felvetette azt az egyre hangzatosabb panaszt, hogy Rimaszombati városának feltétlen szüksége van egy modern — színházzal, bálteremmel ellátott — kényelmes vendéglőre. A zsufolásig megtelt esernyőkben rengeteg volt már a hőség, midőn 8 órakor felgördült a függöny s a bámuló publikum előtt állott az a bájos 16 fiatal leánya, akik izléses és korhí kosztümökben eljejtették a *Gavotte*-ot. XIII. Lajos francia király fényes és mesterkelt udvarának esodálatosan komplikált ballejét. Jelenés volt ez a híres multból; jelenet az *Ezeregyjé tündéregéből!* Nem csoda, hogy tetszett. Meg is kellett ismételnök. Az öszijáték, az összhang is jó volt. Megérdemelték a tapsokat e bájos tündérek: (*Cziner Irma és Márta, Istók Boriska, Kerekes Aranka, Kolbay Sárka és Ildike, Meskó Boriska, Mészáros Gizike, Molnár Gizike és Aranka, Ráróczy Aranka, Stehlinszky Aranka, Szabó Margitka, Varga Lenke, Veres Erzsike és Zajacz Margitka*). És megérdemelte a lámpák elé szólítást a betanító táncmester *Dobránszky János* is.

Utána *Osikynak* kitűnő színművét inkább, mintsem vigjátékát a „*Nagymamát*” adta elő egy hatalmas műkedvelői gárda — kitűnő öszijátékkal és nagy sikerrel! Kár, hogy térszűke miatt részletesen nem méltathatjuk e bármely nagy színpadnak is becsületére szolgáló előadást. Annnyit mégis ki kell emelnünk, hogy gyorskorlított színészek is dícséretére való művészi alakítást nyújtott: dr. *Veres Samuó*, az „ifjú” és anyniunkat megrikató „nagymama”; dr. *Kovács Lászlóné*, a „tudós” és halálán szerepét komoly öntudattal játszó „*Karolin*”; *Langyel Iván* és „bájos” és állandó derűltséget keltő „*Seraphin*”; továbbá *Lukács Margit*, a fiatal leánynál meglepő biztonsággal és megkapó ügyességgel játszó „*Márta*”; *Illés Ilona*, a mindvégig kitűnő „*Galambosné*” és *Kubinyi Iza*, a bájos és kedves „*Piroska*” — Mondanunk sem kell, mennyire tetszettek az „intézeti növendékek”: *Loysch Inta* (*Balsay Flóra*), *Rásky Jolán* (*Peredy Janka*) *Terhes Ilonka* (*Eörsy Vilma*), *Gyürky Ilonka* (*Vilkoy Berta*) *Fülep Margitka* (*Aba Margit*) és *Konratovics Ilma* (*Keresztury Katicza*) Elég ezeknek a „szépek”-nek fellépniök, s máris kész a siker, zug a taps Volt is benne részök bőven! Bőven jutott a férfiaknak is, akik közül mindenik „legény volt a talpán!” Derakasan játszottak nagy tetszést arattak: dr. *Soldos Béla* (*Ernö*) dr. *Törköly József* (*Örkényi Vilmos báró*), dr. *Szirányi Deszö* (*Kálmán*), *Balgha Kálmán* (*Tödörka Szilárd*), dr. *Urszinyi József* (*Kosztó*) és *Galamb Kálmán* (*pinézér*). Szép volt. Jó volt az egész. Legszebb az a kedves jelenet mégis, mely az előadás végeztével játszódott le a színpalak mögött s a melyet a közönség nagy része nem vett észre. Az összes szereplők körbe fogták a páratlanul lelkiismeretes és gondos főrendező: *Törköly József*, áll iskolai igazgatót és egy díszes albummal lepték meg. Közönlétül Hálából. Hisz a fényes siker oroszlanrésze az ő érdeme.

És legelső sorban a nap hőse: *Samarjay Jánosné*, négyletli elnöke és az ő fáradhatatlan munkatársá: dr. *Marikovszky Istvánné* igazgatóé.

Amit ezek a mi jóságos asszonyaink mivelnek, ami munkásságot, ami jót négyletünk kifejt: az valóban magasan felülemelkedik az átlagon, a mindennapin. Tudjuk, érezzük, hogy tőlük még sok jót várhatunk. Róluk még sok szöpet írhatunk a jövőben is.

A sikerült estélyt pompás, jó hangulat mellett reggelig tartó tánc fejezte be.

Ez a vasárnapi, jubileumi ünnep legszebb tanulsága.

Rákóczy emlékezete.

Folyó hó 5 én ünnepelte meg városunk társadalmi Rákóczy fejedelem s buidosó társainak emlékét. Reggel 9 órakor az összes hatóságok, s a nagy közönség a *róm. kath. templomban* hallgatta a *Széman* Andre prépost-plébános által czelebrált díszes gyászmisát, melyen *Uthy Antal* kántor több szépen előadott magyar egyházi ének között egy saját szerzeményű kiválóan sikerült alkalmi éneket is bemutatott.

1000 koronát gyűjt össze; 83-ban elkészített a megyei közkórház fehéremű felszerelését; még ugyanez évben az ág. h. ev. leányiskola sorsjegyeiből 80 darabot vásárolt meg; majd kézimunka-kiallítás rendez itthon és résztvesz a budapesti országos női-parkiallításban is *Fábry* vezetése és szervezése mellett — kitűnő sikerrel! *Houleányi* szíve, lángoló hazaszeretete és magyar nemzeti érzésének sugallatát követve 401 forintot és 150 klgm. tétést küld a boszniai magyar sebesülteknek és pénzt a Rákospalotán vasuti szerencsétlenség áldozataivá lett magyar bakáknak; segíyezi a miskolci felhőszakadás, majd a szegedi árviz károsult népét; 83-ban sürgeti és támogatja a bukovinai véreink hazatelepítésére szervezett orsz. mozgalmat; a genfi konvenczió alapján a háboruk sebesülteinek ápolására Európaszerte alakuló Vörös-kereszt javára közel 400 forintot hangversenyezett össze. S ezt megelőzőleg még 1877-ben 63 kgr. tétést és 421 frtot gyűjtött, küldött az orosz-török háboru török sebesülteinek. Amit *Halil* budapesti főkonzul hálás levélben köszönt meg. „S e tétével” — mondja *Baksay* — „nemcsak szívóóságának s a szenvedő emberiség sorsa iránti meleg részvétének adta bizonyosságát, de houleányi kiérdemelt rokonszenvének is szép példáját tanusította azon nemzet iránt, melynél a magyar menekültek (a „bujdosók”) *Thököly* és *II Rákóczy* Ferencztől kezdve *Kossuth* Lajosig mindig védő oltalmat és biztos menedékhelyet találtak.”

És e tetteivel *Farkas Ábrahám* és 3 elődje a rimaszombati jótékony négylet mai virágzó fájának azt a hármas gyökerét tiltették el, amelyekből az ma is táplálkozik. S ezek: az egyetemes emberszeretet, a magyar nemzeti érdek és a helyi társadalmi élet fejlesztése.

A magvetés, az ültetés érdeme, nagy érdeme az övék. Szeretettel ápoljék fájuk virágakadását — gazdag virágzását — nem adatot megérniök. Mind a négyen lent pihennek. Ott pihennek, ahol — hitünk szerint — nincsen többé semmi nyomor, senki árva...

Es mi hálás kegyelettel áldozunk emléküknök. Legyen az megáldva!...

(Vége köv.)

A katolikus templomból kijöve, a még nagyobb számú közönség a *református templom*ot töltötte meg teljesen, hol *Czinke* István lelkes mondott remek imát, mely könnyekre fakasztotta a hallgatóságot. *Szűcs* György kántor pedig gyönyörű szóló-énekével emelte az ünnepély fényét, melyet *Bodor* István itt következő alkalmi versére énekelt:

Hálát adunk neked szent Atyánk,
Mehaligattad oh meg hó imánk,
Megengedted, ók is hogy végre
Nyughassanak megszentelt földbe!
Kik e honért ontották vérok
S bujdosás lón érte bérök,
Oh nyugtasd meg őket szent Atyánk
S tedd boldoggá, óh tedd szent hazánk!”

A nagy közönség ez után az ág. hitv. ev. templomot kereste fel, hol *Hujber* József vezetése alatt, egy jól betanított gyermekkar énekelte a „gályarabok énekét” megható előadással; esatneki *Gyürky* Pál főesperes lelkes pedig magas szárnyalású beszédjével emelte az ünnepi áhítatot.

Végül az *iszr. templomban* a *Szűszman* N. kántor szép énekeivel fűszerezett ünnepélyen *Singer* S. Leo ker. főrabbi terjesztette ki ismert ékesszólásának szárnyait, magával ragadva a multak emlékei fölötti lelkesedését a figyelmes hallgatóságnak.

Ugyancsak délelőtt a *polgári leányiskolai* növendékeknek volt házas ünnepélyük, hol hazafias énekek és szavallatok között: *Ratkó* Margit tanítónő szép beszéd kíséretében ismertette a lefolyt nevezetes napok nagy jelentőségét.

A rimaszombati egyesült protestáns főgimnázium igen szépen sikerült hazafias ünnepet rendezett *Thököly*, *Rákóczy* és hazatért bujdosó társaik emlékének. Hétfőn délután 3 órakor színtől megtelet a hatalmas tornacsarnok ünnepi közönséggel, melynek legelső soraiban a zöld asztal körül ott láttuk *Fáy* Gyula főispánt, *Bornemisza* László alispánt és *Kubinyi* Aladár kuriai bíró igazgatósági elnököket, *Baksay* István kir. tan., *Fábry* János kir. tan., *Molnár* József, *Kubinyi* Ferencz, *Samarjay* János és *Zachar* Gusztáv igazgatósági tagokat, továbbá *Loysch* Ödön igazgatóval élön az egész tanári kart stb. A gazdag és változatos program középpontját *Bodor* István főgimnáziumi tanárnak szakavatott tollal megirt ünnepi felolvasása képezte, melynek különösen emelkedett szellemű és formailag is igen szép és kurucz befeljező része óriási hatást és zajos éljenést keltett. Két diák — volt alkalmi költeményeket, egy pedig nagyhatású melodramát sikerült zongora kíséret mellett. Közbe közbe felváltva szerepelt az ifj. zenekar és az ifj. dalkör is. Az utóbbinak magyar dalai és kiváltságos kurucz-dalai viharos tetszést arattak. Szakavatott vezetője *Pásztori* Gyula főgimnáziumi tanár eddigi szép sikereihez újabb diadalt csatolt.

Nagyroczen a társadalom minden rétege kivette részét az ünnepelésből, melynek sorát a nagyrocezi polgári kör nyitotta meg vasárnap *Uránia*-előadással. A kör megszerezte Erdély történetét s vetített képekben mutatta be a kiválóbb eseményeket s Erdély fejedelmét s kiváló férfait. A kör helyisége zsufolásig megtelt ünnepi közönséggel. Különösen megható volt, a mikor a vetítéshez elötétített teremben egyszerre csak felhangzottak a nagyrocezi dalos körtől előadott Hymnusz hangjai s a falon megjelent *Rákóczy* Ferencz képe. Erdély történetének bemutatása után a dalos kör kurucz dalokat énekelt s utánna *Makfalvi* Ferencz tanár mondott lelkesítő emlékbeszédet. Az emlékbeszéd után az ünnep a szózat elénekelésével végződött. — A hivatalos ünnep csak másnap — vasárnap — reggel kezdődött. A lobogódiszt öltött városnégylet tagjai félkilencz órakor gyülekeztek a vendéglő nagytermében s *Rákóczy* emlékének megörökítése végett diszgyűlést tartottak.

9 órakor a város közönsége s az összes iskolák tanulóifjúsága felekezeti különbség nélkül a *róm. kath. templomban* tartott nagy misére vonult.

10 órakor az egész közönség az ág. ev. templomba ment. Ünnepi beszédet *Hoznek* Lajos lelkes mondott. Szépen megszerkesztett s közvetlen hatással elmondott gyönyörű beszéd sokak szemébe csalt könnyeket. A beszéd előtt a nagyrocezi daloskör a gályarabok énekét adta elő, beszéd után pedig az ünnepi közönség a Hymnusz hangjai mellett vonult ki a templomból.

Délután az iskolák ünnepi követektek. Az állami elemi iskola gyönyörűen feldisített termében 2 órakor kezdődött az emlékünnep. Meghatók voltak a lelkes hangon előadott beszédek.

Az ünnepések egyik kiemelkedő részlete volt az állami polgári és felső kereskedelmi iskola ifjúságának ünnepe, melyet a „*Kossuth-kör*” külön meghívó és program szerint délután 3 órakor rendezett. Nagy hatást keltett *Gyulai* Sándor igazgató remek megnyitó beszéde s *Szivák* János tanár a kurucz dalok szabatos betanításával szakértelmének, szorgalmának fényes jelét adta.

Schramm Aladár ifjúsági elnök felolvasása, *Jausz* Jenőnek zongorakísérettel előadott melodramája, *Gyöngy* Ernő, *Desseufly* Árpád, *Sárosi* Béla szavallatai mind méltóan foglaltak helyet a műsor keretében. Kellemesen érintette az ifjúságot s az ünnepi közönséget s igen nagy hatást keltett *Szontagh* Andor országgyűlési képviselőnek az ifjúsághoz intézett s ünnepi közben érkezett következő távirata:

„Nagy és dicső idők emlékeitől és azon idők vezető eszméitől magihletett ünnepi ifjúságot hazafias örömmel és szeretettel üdvözlöm, szívben és lélekben veletek ünnepelek! Ápoljátok gondal az a nemes nagy érzést, mely szívetekben él s mely titeket ma ünneplésre káztat, mert ebből az érzelemből fog fakadni hazánk függetlensége, szabadsága!”

A *róm. kath. iskola* tantermében *Rákóczy* Balázs tanító külön ünnepet rendezett növendékeivel. A csinosan feldisített terem, a tanító lelkes felolvasása nagy hatást keltett.

Este 6 órától 7-ig a város ki volt világítva s ezzel az ünnepségek véget értek.

Ragályon november hó 5-én a *róm. kath. templomban* *II Rákóczy* Ferencz és bujdosó társai emlékeztetére gyászisteni tisztelet tartatott. A főoltárt és az izlésesen összeállított ravatalt — melyen fejedelmi korona, kard, jogar és egy tétett *Rákóczy* hadi zászló volt, —

ez alkalomból valóságos virágerdő borította. A requiem alatt báró *Ragályi* Ferenczné énekelt *Rákóczy* korabeli remek egyházi dalokat, mely érzéssel és nagy hatással, *Boronkay* Halén művészi orgona kísérete mellett.

Jolszán 28-án a várost kivilágították. 3 napig a házak fel voltak lobogózva s a harangok zugtak. — 29–30-án az elemi s ipariskola s a *róm. kath. egyház* tartott ünnepélyt. — Az ev. iskolában alkalmi dalok, szavallatok közben *Poltz* József tanító méltatta *Rákóczy* és *Thököly* érdemeit. — A város közönsége *Bazilidesz* Gusztáv polgármester vezetése mellett — november 4-én — diszgyűlést tartott, hódolattal emlékezve meg a királyról s hazafiai lelkesedéssel a nemzeti kormányról, mely a király elhatározását nem késett valóra váltani s nagy hálával az életben levő legnagyobb kuruczról: *Thaly* Kálmánról s azt jegyzőkönyvi kivonatban közönlüi is határozta.

A társadalom, a különféle egyesületek a vendéglő disztermében ünnepeltek. A Hymnusz és *Basilides* Gusztáv polgármester, a „*Polgári kör*” elnöke megnyitóját, *Brinnich* Kornél harmonum-kisérete mellett *Szobonya* Józsefné megható kurucz dalai követték. *Baltazár* János ev. lelkes ifjúsági egyesületi alelnök emlékbeszéde, fénypontja volt az ünnepségeknek. *Erös* Juliska ovónő „*Rákóczy jön*” című ódát nagy sikerrel szavalt. *Erös* Samu ipariskolai igazgató és kaszinói alelnök talpraesett berekesztője s a *Szózat* éneklése után a „*Rákóczy indulója*” s a kurucz nóták hangjai közben véget ért a szép és lélekemelő ünnepség.

Hirek és vegyesek.

Előfizetőinkhez. Lapunk azoni előfizetőihez, kik ismételt felszólításunk daczára hátralékos előfizetési díjaikat be nem küldötték, a mult hó végén felszólító levelet intéztünk. Eddig nagyrésztben sikertelen volt újabb sürgetésünk is, úgy hogy most kénytelenek vagyunk felhívni ez uton mindazokat, kik felszólító-levelet kaptak s fizetési kötelezettségüknek eddig elég t nem tettek, hogy a hátralékos előfizetési díjakat legkésőbb folyó hó 18-ikáig annál inkább beküldeni sziveskedjenek, mert ellenkező esetben a lap további küldését a jövő héten beszüntetjük.

Személyi hírek. *Ruffy* Pál miniszteri tanácsos, az állami gyermekmenhelyek országos felügyelője f. hó 4-én váratlanul városunkba érkezett az itteni áll. gyermekmenhely ügykezelésének megvizsgálása céljából, melyet a legnagyobb rendben talált, s teljes elismerésért fejezte ki dr. *Löcherer* Tamás igazgató-főorvos és *Lovass* Árpád gondnok előtt. — E napon ünnepelvé a Rimaszombati és vidéke jótékony négyesület fennállásának 40-ik évfordulóját, az országos felügyelő megjelent a diszgyűlésen, majd pedig a Tamásfalában létesített cselédképző megnyitási ünnepélyén vett részt és mondott nagyhatású remek beszédet. — F. hó 5 én *Bornemisza* Lászlóné, a Fehér-kereszt egyesület elnöke és *Bornemisza* László alispánnak társaságában az egyesület nyomorék gyermekotthonát látogatta meg, a hol egész elragadtatással beszélt az egyesület ez újabb intézményéről, s kilátásba helyezte az állami támogatást. Valamint azt is, hogy egy rövid idő alatt betelepíti a gyermek-otthont 40 gyermekkel és állami javadalmazással egy oktatót fog alkalmazni. — Az országos felügyelő nyilatkozta már biztos alap arra, hogy pár év mulva ismét egy díszes épületet kap városunk, mert gyermek-otthonuk egyedüli ez országban.

Uj főrend. A belügyminiszter felhívja a vármegyét, hogy *Balás* Lajos rozsnói *róm. kath. püspököt* a vármegye területén vezetett főrendi lajstromába vegye fel.

Képviselőnk összeférhetlensége. A képviselőház összeférhetlenségi bizottsága folyó hó 5-ikén foglalkozott dr. *Bernáth* István orsz. képviselő összeférhetlenségi ügyével, amennyiben ő a *Nicholson*-féle gépgyár r. t. igazgatósági tagja volt. Miután folyó hó 1-én ez állásáról lemondott, a bizottság kimondotta, hogy összeférhetlenség esete nem forog fenn.

Adomány. Nem rég emlékeztünk meg vezető helyen a Rimamurány Salgótarjáni Vasmű részvénytársaság és annak vezérigazgatója nemes áldozatkészségéről, máris újabb adományukról értesíthetjük olvasó közönségünket. A napokban küldött ugyanis a nevezett társaság vezérigazgatósága a gömörmegeyi közművelődési egyesületnek 800 koronát, melylyel 9200 koronát tevő alapítványát 10000 koronára egészítette ki. *Borbély* Lajos ur pedig, ezen társaság érdekében gazdag vezére, 200 koronát adományozott ugyancsak a közművelődési egyesületnek, mi által 1900 koronás alapítványát 2100 koronára növelte. — A közhangulatot véljük kifejezni akkor, midőn azt kívánjuk, hogy ezt az áldozatkész társaságot, élén nemeslelkű Vezérigazgatójával, a hazai ipar fejlesztésére és a magyar kultúra terjesztésére az Isten sokáig éltesse!

Kinevezések. A pénzügyminiszter szendrői *Török* László volt m. kir. honvédszázadost a rimaszombati m. kir. pénzügyigazgatóság mellé rendelt számvevőséghez pénzügyi számtisztte ideiglenes minőségben; — továbbá az igazságügyminiszter *Haász* Béla, a rimaszombati m. kir. állami menteleposztálynál tényleges szolgálatban álló cs. és kir. kezelő őrmester, igazolóanyos altisztet az aranyosmaróthi kir. járásbíróshoz irnokká nevezte ki.

Elhalasztott jubileum. A Polgári Olvasókör fennállásának 60 éves jubileuma — közbejött akadályok miatt — folyó hó 18-áról december 1–2-ára halasztott. A hangverseny és táncmulatság elsején este lesz, másnap 2-án pedig d. e. diszgyűlés, este közvacsora.

Bírói vizsga. *Szalczmann* Ottó, a helybeli törvénytársak egyik tehetséges és szorgalmas aljegyzője a bírói vizsgát folyó hó 5-én Budapesten sikeresen letette. Elmondhatjuk, hogy minta-törvénytársakunk van, mert a kitűnő bírói kar mellett minden egyes jegyző is bírói vizsgával bír.

A kaszinó választmánya. *Kubinyi* Aladár elnökével f. hó 7-ikén tleszt tartott, melyen mintegy 25–28 választmányi tag jelent meg. Az elnök előterjesztette *Hamvay* Zoltán választmányi tag szépen megokolt javaslatát, melyben felhívja a választmány figyelmét arra, hogy az összetartás fokozására összejöveteleket ren-

dezen, tanulságos, érdekes felolvasásokat tartanak arra hivatott egyének s így a téli időny kellemes lesz, s a kaszinó tagjainak szórakoztatásáról és képzéséről is történik gondoskodás. *Medveczky Sándor* igazgató *Molnár József*, *Samarjay János*, *Czinke István*, *Törköly József* és *Veres Samu* dr. felszólalása után az indítványt egyhangulag elfogadta a választmány, s a kivétellel megbízta a vizalmi bizottságot. Elnök bejelentette, hogy új tagokként jelentkeztek: dr. *Bernáth István* orsz. képviselő, dr. *Ursinyi József* joggyakornok, dr. *Szirányi Dezső* ügyvédjelölt, *Pogány István* tanfelügyelő, *Kecskényi Tibor* számtiszt és *Máthé Jenő* könyvelő, kik tagokként felvették.

Névváltoztatás. *Kloptok* Árpád pelsőcei papirgyári tisztviselő úgy a maga, mint Frigyes és László gyermekei vezetéknévét belügyminiszeri engedéllyel „Kardos“-ra változtatta.

Vasuti állomás bővítése. A helybeli vasuti állomás bővítésének kivitele immár befejezett dolog, csupán az idő mennyisége képezi kérdése tárgyát, a munkálat illetve a teljes befejezés csak a jövő év végére várható. A közigazgatási bejárás f. hó 6-ikán ment végbe, s a minisztérium részéről *Ney Ferencz* főfelügyelő, a főfelügyelő részéről *Hilberth* biztos, az államvasutak képviselőjében *Posta* főfelügyelő és *Kollman* forgalmi főnök, *Gedeon* János osztálymérnök és *Schulhof* Pál állomásfőnök, a vármegye képviselőjében: *Bornemisza* László alispán, *Mariássy* Andor és *Juraskó* Jakab műszaki tanácsos, a város részéről: dr. *Kovács* László polgármester, *Badányi* Gyula rendőrkapitány és *Sütő* István bizottsági tag vettek részt. A bizottság konstatalta a pályaudvar és a váróhelyiségek bővítésének feltétlen szükségességét s a vágányok meghosszabbítása is tervebe vétetett. A temető-híd ki fog helyzetetni távolabb és vasíddal fog pótoltatni. Az állami út átjáró kihelyezését is tervezik. A folyó évben az állami út átjárójáig fog bővítetni a pályaudvar. A temető-híd felé eső rész munkálatai jövő évre maradnak.

Halálosok. *Kengyel* Lajos szuhai jegyzőt és nejét *Záhonyi* Kornéliát mély gyászba döntötte két éves kis fiuk: a kedves kis Lajoskának folyó hó 10-én reggel bekövetkezett elhunyt. — Városunkban folyó hó 9-én *Domborovszky* János köteles mester hosszas betegség után elhunyt.

A sorosás Tornalján folyó hó 5-én vette kezdetét, s csütörtökre ért véget. A bizottság f. hó 9-én érkezett városunkba, s Rimaszombat város 10-ikén állította a hadköteleseket. Katonai részről *Czikkelly* alezredes és *Molnár* honvédeknagy az elnök, polgári részről az alispán, illetve helyettese *Lukács* Géza főjegyző. A város részéről szombaton délelőtt befejeztetett az állítás s hétfőn a járás hadkötelesei állnak a bizottság elé.

Érdekes levelet kapott *Kern* Adolf Bombayból. *Tóth* Jenő oszgyáni származású fiatal festőtől. A levél írja elmondja, hogy mily sok nélkülözés és viszontagság között jutott India fővárosába, s ma már annyira jól meggyen a sora, hogy drága panama kalapban jár. — A levél tulajdonképeni célja az, hogy megköszöni *Kern* Adolfnak anyagi támogatását, s igéri, hogy ha jól fog menni sorsa, viszonzni fogja.

Dankó Ernő körútja. Városunk egykori hírneves cigányprimása, a rimaszombati születésű *Dankó* Ernő, külföldi utjáról visszatérve, vidéki körutra indul. A bucsuzó primás, mint bennünket értesít szűkebb hazáját (Gömört) is felkeresi hangversenyezés végett.

Pályázat postagyakornokjelölti állásokra. A postaintézetnél 91 gyakornokjelölti állásra nyílik pályázat. Kik ezen állást elnyerni óhajtják, érettségi, testi épségüket igazoló orvosi, erkölcsi magaviseletüket igazoló hatósági erkölcsi bizonyítvánnyal, 18 életheték betöltését igazoló anyakönyvi kivonattal felszerelt sajátkezűleg irt kérvényeiket folyó évi december 1-ig azon kerületi postagazgatóságokhoz nyújtják be, melynek kerületében alkalmaztatni óhajtának. — A felvett gyakornokjelölt a szolgálatba lépést követő hó 1-étől 2-korona napidíjat kap, mely összeget a Budapesten tartandó tanfolyam hallgatása alatt is kapják. Ha a vizsgát leteszik, gyakornokká neveztetnek ki, 800—1000 korona fizetéssel és azzal jogot nyernek arra, hogy a posta- és táv. tiszt. minőségben kineveztesse. Bővebb felvilágosítást a helybeli postahivatal főnöke szívesen nyújt.

Lopás. Zsipen folyó hó 4-ikére virradó éjjel *György* Ferencz ottani tanító 4 sertését, hét libáját és két kacsáját valami lelketlen gaz tolvaj elvitte. A szegény tanítót rendkívül érzékenyen sújtotta a mintegy 300 korona kárt okozott kifosztása.

Uránia előadások Nagyrőczen. A nagyrőcei „Polgári Kör“ ismét megkezdte Uránia előadásait. Mult hó 21-én *Svájcot* és a *Rajna vidékét* mutatták be, 26-án a „Tejgazdaság“-ról volt felolvasás szintén vetített képekkel. Most 4-én ünnepi előadásul „Erdély történelmének és fejedelmének“ mutatták be. A jövő vasárnap „A gyermekvédelem“-ről lesz felolvasás, ugyancsak vetített képekkel. A kör nemes missziója iránt fokozatosan mind nagyobb az érdeklődés és elismerés. A körnek ma már 130 tagja van s elhatározta, hogy az Uránia-előadásokhoz mozgó fénykép készüléket is szerez be.

Vizhang egy panasza ezimrel a „Rozsnyói Hiradó“ mult számában válaszol valaki a lapunkban okt. 14-én közölt felszólalásra. Panaszló forrásunk, ki az egyik megkérdőjelezett ur volt, kijelenti, hogy az, a mi a „Rozsnyói Hiradó“-ban van és e dologra vonatkozik — elejétől végig valótlan. A tény pedig az, hogy az okt. 2-iki orvos-gyűlés estélyén három orvos ur kocsi rendelt reggelre és reggel — mikor a szoba árát és a borralókat átadták, a szoba árába beszámították fejünként a kocsi árát is. Mikor a szálloda elé kimentek az urak, ott egy magas omnibusz-féle alkotmányt találtak, melyben már két vendég ült s azon a két orvos ur szó nélkül helyet foglalt, mikor a harmadik ur is fel akart szállni, kijött a vendéglős alkalmazottja azzal, hogy az urak még 10—10 krajczárt fizessenek, mert a gazda ezt így rendelt. Ebből megtudtuk, hogy a fentelített a Fekete Sas szálló tulajdonosa — ha ő tette — a kabát szerint számítja. Tehát sem külön kocsi nem volt, sem utitársak ellen nem panaszkodott senki. Hanem úgy lát-

szik, hogy a vendéglős összetéveszti ezt az esetet egy másikkal, mert ez szó és beírás szerint így történt — a mint erre tanuskodhatik egy jelen volt rozsnyói ur és kit szükség esetén megnevezjük. Kar tehát a beküldőnek ilyen mosdatlan szájjal és neveletlen hangon adogatni a vizhangot akkor, a mikor semmi igazsága nincs, hanem mondja azt, hogy az ember hibát követett el és ezért elnézést kér, akkor mi is más bürokat pengetünk, de ne beszéljen „pökhondiségről és maradhatatlanságról“, mikor egy csepp igazsága nincs. Az urak kocsi rendelték, adja a kocsi és számítsa fel a megállapított díjat, de ez esetben külön kocsi sem volt és utólag hajtottak be az utasokon még 20—20 fillért.

Figyelmeztetés. A város tulajdonához tartozó „Pendelesi pusztá“ vadászati joga bérbeadott. — Figyelmeztetnek tehát mindazok, kik eddig ott a birtok bérlo szivassége folytán vadásztak, hogy máttól fogva e jog teljesen megszűnik s a vadászati jog új bérlojének engedélye nélkül sem az erdőben, sem a mezőn, sem a réten vadászni senkinek sem szabad.

A méntelepi laktanya épületét folyó hó 6-án vizsgálta felül a bizottság, melynek tagja volt egy kiküldött mérnökön kívül: *Perczel* Dénes őrnagy, a debreczeni méntelep parancsnoka. Dr. *Kovács* László polgármester és *György* Lajos városi mérnök a felülvizsgálaton szintén kint volt a telepen.

Leforrázott gyermek. Még okt. 21-én történt, hogy az u. n. „sereg“-ben *Bari* Gyula zenész felesége galuskát főzött s mellette játszott másfél éves kis leánya: *Jolán*. Az edény vigyázatlanság következtében lefordult a tűzhelyről, s a forró víz a kis leányra ömlött. A szegény gyermek nagy kínok után, a szenvedett égési sebek következtében folyó hó 8-án hajnalban meghalt. A bíróság az eljárást megindította.

Agyonsapta a villamám. A rimamurány-salgótarjani vasmű részvénytársaság nyustya-lükéri kohó telepen folyó hó 4-én nagy szerencsétlenség történt. *Heiszig* Béla 19 éves lámpakezelő este az egyik villamos ivlámpát meggyújtotta s elfelejtette a függesző-lánczot megigazítani, úgy hogy rövid zárlat támadt s az indukciós áram a szerencsétlen fiatal embert megcsapta és a vasszállító talicskáról mintegy három méternyi távolra elütötte. A fiatal ember rögtön elvesztette eszméletét s néhány pillanat alatt meghalt. Az esetet bejelentették a bányagazgatóságnak *Rozsnyóra* s a rimaszombati királyi ügyészséghez, mely elrendelte a vizsgálatot az irányban, nem terbel-e valakit mulasztás vagy gondatlanság. — *Pongrácz* Dezső vizsgálóbíró folyó hó 6-án dr. *Zehery* István és dr. *Kármán* Aladár orvosokkal a helyszínen megjelent. A tragikus véget ért intelligens fiatal ember hulláját boncolás után nagy részvét mellett temették el. A vizsgálat kiderítette, hogy a szerencsétlen fiatal ember halálát saját vigyázatlansága okozta.

Hernyóirtás. A földmívelésügyi miniszter a vármegyéhez terjedelmesebb rendeletet intézett, melyben felhívja a vármegyét, hogy a nagymérvben elszaporodott hernyók irtására szigoruan utasítsa alsóbb hatóságait és a lakosságot.

Tűz. Báró *Luzenszky* Henrik oszgyáni nagybirtokos Széplak nevű pusztáján folyó hó 7-én d. e. 10 órakor tűz támadt, a mely szerencsére csak egy szalma kazlat hamvasztott el. A tűz helyére tűzoltóink is kivonultak.

Étterem megnyitás!

Van szerencsém tudomására hozni a nagyérdemű közönségnek, hogy a bérletemben levő „**Három Rózsa**“ szálloda **étterem** a mai kor igényeinek teljesen megfelelőleg berendeztem és azt a folyó **november hó 1-én megnyitottam**

Elismert jó konyhámnál, kittünő italokkal és mintaszerű kiszolgálással azon leszek, hogy a tisztelt jóakarató közönséget a jövőre is biztosítsam magamnak.

Friss **dupla-malata fekete-** és **Szent István fehér-sör** folyton kapható.

Oláh Gyula zenekara naponta hangversenyez.

Abonomákat elvállalok úgy bent mint ház-on kívül.

A nagyérdemű közönség szives pártfogását kérve, vagyok

Rimaszombat, 1906. évi november hó.

Teljes tisztelettel

FRANK MENYHÉRT, vendéglős.

Édes torma
kapható Rimaszombatban Szabó Elemérnél.

Arverési hirdetés.

A rimaszombati takarékpénztárnál az ez évi október 1-ig nem rendezett zálogtárgyakra az arverés **folyó hó 27-én délután 2 órakor** fog megtartatni, melyre a venni szándékozók ezennel meghivatnak.

Meghosszabbítás 24-ig fogadtatik el, azoutul csak kiváltással rendezhetők az előlegek.

Rimaszombat, 1906. évi november 10.

1—2 **Rimaszombati Takarékpénztár.**

Pályázat.

A **hisnyóvízi vasgyár** erdei szentítési üzemenél egy **famester-segéd** és **három munkafelügyelő** részben **azonnali**, részben **1907. január havábani belépésre** felvétetik. — Erdővédek és olyanok, kik a szentítés körül már alkalmazva voltak, előnyben részesülnek.

Kérvények okmány másolatokkal **Birgling Gyula** erdőkezelő címére **Hisnyóvíz**, (Gömör-megye) küldendők, a kinél egyszersmind az állásokra vonatkozólag bővebbet megtudhatni.

1—3

Tűzifa-eladás!

Van szerencsém értesíteni a n. é. közönséget, hogy a Rimarabói erdőből tűzifa **házhöz szállítva** következő áron kapható:

I. méter I-ső oszt. bükfa 6 kor. 50 fill.
II. oszt. bük- vagy cserfa. 6 kor. — fill.

Megrendelhető: **Heksch Bertalan** ur kereskedésében **Rimaszombatban** (Erzsébet-tér).

Tisztelettel:

1—* **Rohn Albert**, fakeskedő.

Lakás változtatás.

Tisztelettel értesitem a nagyérdemű hölgyközönséget, hogy a folyó **november hó 1-ső napjától** az eddig **Kmetty utca 37. szám** alatt létezett

női divattermet

a királyi postahivatal mögött **Széchy-u. 5. számu** ujon épült házba helyeztem át.

Az eddig tapasztalt szives jóindulatot mindön megköszönöm, tisztelettel kérem a további pártfogást.

Rimaszombat, 1906. november hó.

SPURUSZ JULISKA,

2—2

női ruhaszabóné.

Hirdetmény.

A **gömörvármegyei Nép- és iparbank** a 5177, 5955, 5574, 5500, 6243, 6411, 6200, 6650, 6026, 6066, 6067, 6766, 6309, 6277, 6733, 6711, 6405, 6652, 4862, 6781, 6522, 6688, 6686, 6477, 6692, 6499, 5781, 6575, 6706, 6715, és 6768 számok alatt elzálogosított és nem rendezett kézzizálog tárgyak, u. m.: arany ékszereket, ezüst evő- és diszeszközöket s különféle értékpapirokat **1906 évi november hó 24-én** délután 2 (két) óráján saját helyiségében elárvereztetti.

Rimaszombat, 1906. évi november hó 3-án.

1—2

Az igazgatóság.

Arverési hirdetés.

Az alulírottak tulajdonát képező Rimaszombatban, — a **Jánosi-utca 38. szám** alatt — a vásártérhez közel fekvő s a rimaszombati 363. számú telekjegyzőkönyvben foglalt emeletes kőház, tágas udvar és a Rima folyóig terjedő gyümölcsös és veteményes kert a rimaszombati kir. törvényszéknek 3645/1906. számú végzése folytán **1906. évi november hó 14-ik napján**, délelőtti 9 órakor a kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság egyik hivatalos termében nyilvános arverés után el fog adatni. Az arverési feltételek a kir. törvényszék hirdetési tábláján **Molnár József** ügyvédnél és az alulírott tulajdonosnál is megtekinthetők.

3—3

Szerényi János.

Egyesült czeplédi szőlősgazdák boreladási társasága CZEGLÉD.

Egyenlősíti, bepinezési és áruba bocsátja a **termelők tisztán kezelt legkittünőbb boraikat**.

Nyilvánartja és közvetíti ezentul az **egyes termelők magán-pinczéiben, sajátkezűleg gondozott boraikat** is.

Különösen előnyös szövetkezeteknek és vendéglősöknek a nálunk való bevásárlás, mert **egész éven at egyforma és akármilyen nagytömegben folyton és ugyanazon bort** kaphatják.

Ezuttal áruba bocsátjuk a legkittünőbb siller színű „**Kadarka**“ és zöldes-fehér „**Ezerjó**“, „**Rizling**“ stb. fajokat is, melyek **több waggon vételenél igen mérsékelt árban** kaphatók.

Levél- vagy sürgönyözim:

4—5 **Egyesült szőlősgazdák társasága CZEGLÉD.**

Hirdetmény.

A Rimamurány-Salgótarjani vasmű részvénytársaság **likér-nyustyai** élelmezési üzlethez tartozó

mészárszéket

1907. évi január 1-től kezdve bérbeadjuk.

Pályázni kívánók a feltételeket személyesen vagy írásban az alulírott címűtől kaphatják meg.

Pályázati határidő 1906. december 1-ig.

A Rimamurány-Salgótarjani tiszti nyugdíjintézet élelmezési üzlete Rimavölgyi-kerület.

3—3

Dr. Szelényi.